

Ecoscan Hadassa Hoeve

Stichting Hadassa Hoeve

16 oktober 2009
Definitief rapport
9V3744.B2

Chopinlaan 12
Postbus 8064
9702 KB Groningen
+31 (0)50 521 42 14 Telefoon
Fax
info@ groningen.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel Ecoscan Hadassa Hoeve

Status Definitief rapport

Datum 16 oktober 2009

Projectnummer 9V3744.B2

Opdrachtgever Stichting Hadassa Hoeve

Referentie 9V3744.B2/R001/ESC/Gron

Auteur(s) E.J. (Eelke) Schoppers

Collegiale toets D. (Diederik) van Dullemen

Vrijgegeven door E.J. (Eelke) Schoppers

Datum/paraaf 28/10/2009...

INHOUDSOPGAVE

	Blz.	
1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	1
1.3	Leeswijzer	2
2	TOETSINGSKADER	3
2.1	Inleiding natuurwetgeving	3
2.2	Flora- en faunawet	3
2.2.1	Algemeen	3
2.2.2	Doelstelling Flora- en faunawet	4
2.2.3	Beschermingsstatus	4
2.2.4	Verbodsbepalingen	5
2.2.5	Zorgplicht	5
2.3	EHS	6
3	METHODIEK	9
4	INVENTARISATIE HUIDIGE SITUATIE	11
4.1	Beschrijving plangebied	11
4.2	Inventarisatie beschermde soorten	13
4.2.1	Informatie van het Natuurloket	13
4.2.2	Vaatplanten	14
4.2.3	Zoogdieren	14
4.2.4	Vogels	16
4.2.5	Amfibieën	16
4.2.6	Reptielen	17
4.2.7	Vissen	17
4.2.8	Dagvlinders	17
4.2.9	Libellen	17
4.2.10	Overige diersoorten	18
4.2.11	Samenvatting	18
5	VOORGENOMEN PLAN EN MOGELIJKE EFFECTEN	19
5.1	Beschrijving werkzaamheden	19
5.2	Mogelijke effecten	19
6	EFFECTBESCHRIJVING	21
6.1	Effecten op soorten	21
6.1.1	Vaatplanten	21
6.1.2	Zoogdieren	21
6.1.3	Vogels	22
6.1.4	Amfibieën	23
6.1.5	Overige soortgroepen	23
6.1.6	Samenvatting effecten	23

6.2	Effecten op de EHS	24
7	MITIGERENDE MAATREGELEN	25
8	CONCLUSIES	27
8.1	Flora- en faunawet	27
8.2	EHS	27
9	LITERATUUR	29

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Stichting Hadasa Hoeve heeft het voornemen om een bestaande boerderij, kapschuur en bakhuis te ontwikkelen tot respectievelijk een bed & breakfast (vier eenheden) en zorgvoorziening (acht eenheden), vergadergelegenheid en een winkeltje. Tevens is het de bedoeling een minicamping te realiseren op het perceel. Alle ruimtelijke ontwikkelingsprojecten in Nederland dienen getoetst te worden in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet.

Flora- en faunawet

Veel planten en dieren zijn beschermd door de Flora- en faunawet. Vernietiging of verstoring van populaties en leefgebieden van beschermde soorten is niet toegestaan zonder ontheffing. Ruimtelijke ontwikkelingen moeten getoetst worden op mogelijke effecten op beschermde soorten. Dit vindt in eerste instantie plaats middels een verkennende toets, de zogenaamde Ecoscan.

Natuurbeschermingswet

Projecten of plannen in de buurt van een Natura 2000-gebieden dienen getoetst te worden op effecten op de beschermde waarden van het Natura 2000-gebieden. Om de invloed van projecten of plannen op deze Natura 2000-gebieden te bepalen moet een toetsing plaatsvinden. Dit vindt in eerste instantie plaats middels een verkennende toets, de zogenaamde Voortoets. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op meer dan 12 kilometer van het plangebied (Vecht- en Beneden-Reggegebied). Gezien de grote afstand zullen er geen effecten optreden. Toetsing aan de Natuurbeschermingswet is dan ook niet aan de orde.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het ruimtelijke beleid voor de EHS is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in de EHS het 'nee, tenzij'-regime. Indien een voorgenomen ingreep de 'nee, tenzij'-afweging met positief gevolg doorloopt kan de ingreep plaatsvinden, mits eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd. Indien een voorgenomen ingreep niet voldoet aan de voorwaarden uit het 'nee, tenzij'-regime kan de ingreep niet plaatsvinden.

1.2 Doel

Flora- en faunawet

Deze Ecoscan heeft als doel de waarde van het plangebied voor beschermde flora en fauna in kaart te brengen. Ook worden eventuele ecologische relaties met omliggende gebieden als de Ecologische Hoofdstructuur (hierna EHS) in kaart gebracht. Op basis hiervan worden de voorgenomen werkzaamheden getoetst aan de Flora- en faunawet en wordt bepaald of het project kan plaatsvinden in dit wettelijke kader of dat eventueel een ontheffing of nader onderzoek vereist is.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het wettelijke kader toegelicht. In hoofdstuk 3 wordt vervolgens de gehanteerde methodiek beschreven. Hoofdstuk 4 geeft een beschrijving van het plangebied en van de aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Een beschrijving van de werkzaamheden en de mogelijke effecten hiervan worden beschreven in hoofdstuk 5. De effecten van de werkzaamheden op de beschermde soorten in het plangebied en de EHS in de omgeving zijn beschreven in hoofdstuk 6. Hoofdstuk 7 gaat in op mitigerende maatregelen en hoofdstuk 8 beschrijft de conclusies.

2 TOETSINGSKADER

2.1 Inleiding natuurwetgeving

De natuurwetgeving in Nederland kent twee sporen: de soortenbescherming en de gebiedsbescherming. Hiervoor zijn twee wetten actief, de Flora- en faunawet (soortenbescherming) en de Natuurbeschermingswet 1998 (gebiedsbescherming). In beide wetten zijn naast het nationale natuurbeschermingsbeleid ook tal van internationale verdragen en richtlijnen verankerd, zoals: Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Conventionie, Conventionie van Bonn en CITES. In dit rapport wordt aan de Flora- en faunawet als aan de getoetst. Daarnaast ligt de EHS in de buurt van het plangebied. De effecten op de EHS worden ook besproken in dit document.

2.2 Flora- en faunawet

2.2.1 Algemeen

De Flora- en faunawet wet regelt de bescherming van planten en dieren in Nederland en is in april 2002 in werking getreden. In 2005 is het Besluit vrijstelling beschermde dieren plantensoorten ingrijpend gewijzigd. Via de Flora- en faunawet is onder andere het soortenbeschermingsdeel van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de Nederlandse wetgeving vastgelegd (tabel 3 van de Ff-wet).

Onder de Flora- en faunawet zijn als beschermde soort aangewezen (LNV, 1998):

- een aantal inheemse plantensoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende soorten zoogdieren (met uitzondering van Zwarte rat, Bruine rat en Huismuis);
- alle van nature op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie voorkomende vogelsoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende amfibieën- en reptielensoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende vissoorten (met uitzondering van soorten in Visserijwet 1963);
- een aantal overige inheemse diersoorten aangewezen als beschermde soort.

Daarnaast is een aantal uitheemse dier- en plantensoorten als beschermde soort aangewezen.

De wet heeft betrekking op onder meer beheer en schadebestrijding, jacht, handel en bezit en overige menselijke activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten.

2.2.2 Doelstelling Flora- en faunawet

De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

Daarnaast erkent de wet dat ook dieren die geen direct nut opleveren voor de mens van onvervangbare waarde zijn (erkenning van de intrinsieke waarde). Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van Gedeputeerde Staten (LNV, 1998). Het verlenen van ontheffingen is gedelegeerd aan Dienst Regelingen.

2.2.3 Beschermingsstatus

In de Flora- en faunawet (middels wijziging Besluit Vrijstellingen) is voor soorten een driedeling gemaakt:

1. Beschermde meer algemene soorten (tabel 1).
2. Beschermde minder algemene soorten (tabel 2).
3. Streng beschermde soorten (tabel 3).

Veel streng beschermde soorten vallen onder de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Er zijn echter ook inheemse (Nederlandse) dier- en plantensoorten als streng beschermde soorten aangewezen. Deze streng beschermde soorten zijn opgenomen in tabel 3 van de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) welke de Flora- en faunawet reglementeert. Voor deze soorten moet een uitgebreide toets uitgevoerd worden. Niet streng beschermde soorten vallen ook onder de Flora- en faunawet. Enerzijds zijn dit soorten (tabel 2) waarop negatieve effecten bij ruimtelijke ontwikkelingen slechts toegestaan zijn na het verkrijgen van een ontheffing, tenzij gewerkt wordt volgens een vooraf goedgekeurde gedragscode. Voor soorten van dit beschermingsniveau dient een lichte toets te worden uitgevoerd. Daarnaast zijn er soorten die in Nederland zo algemeen zijn dat bij ruimtelijke ontwikkeling een algemene ontheffing geldt (tabel 1) en deze dus niet hoeft te worden aangevraagd, mits de voorgenomen werkzaamheden voldoen aan een van de volgende criteria:

- de werkzaamheden zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud;
- de werkzaamheden zijn te kwalificeren als bestendig gebruik;
- de werkzaamheden zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling.

Soorten die niet zijn genoemd in de AMvB¹ vallen alleen onder de algemene zorgplicht.

---

¹ Er bestaat een relatie tussen de beschermde status van een soort en opname op een Rode Lijst van bedreigde soorten. Een Rode Lijst bevat een overzicht van soorten die in hun voortbestaan in Nederland bedreigd zijn. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de Minister van Landbouw, Natuur en Visserij (LNV). Voor het opstellen van de AMvB met beschermde soorten is gebruik gemaakt van de Rode Lijsten, maar deze worden niet zonder meer in hun geheel overgenomen.

2.2.4 Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet bevat een aantal verbodsbepalingen om de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te waarborgen. De meest relevante verbodsbepalingen zijn terug te vinden in artikel 8 tot en met 13 en worden hieronder kort weergegeven:

- Artikel 8: Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren. Dit dient te allen tijde per soort en per project te worden getoetst.
- Artikel 12: Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 13: Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort, (...) te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin (...) binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Deze verbodsbepalingen zijn geldig in heel Nederland, ongeacht het type werkzaamheden of de omvang daarvan. Vaak is het mogelijk vrijstelling of ontheffing te krijgen voor het overtreden van een van de verbodsbepalingen. Of dit mogelijk is en onder welke voorwaarden hangt af van het beschermingsniveau van de beschermde soort in kwestie en de aard van de handeling.

2.2.5 Zorgplicht

Voor alle planten en dieren (dus ook voor soorten, die niet zijn opgenomen in de Flora- en faunawet) geldt de algemene zorgplicht. Deze houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving (LNV, 1998). Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk dienen te worden voorkomen en dat bij de inrichting aandacht moet worden besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier.

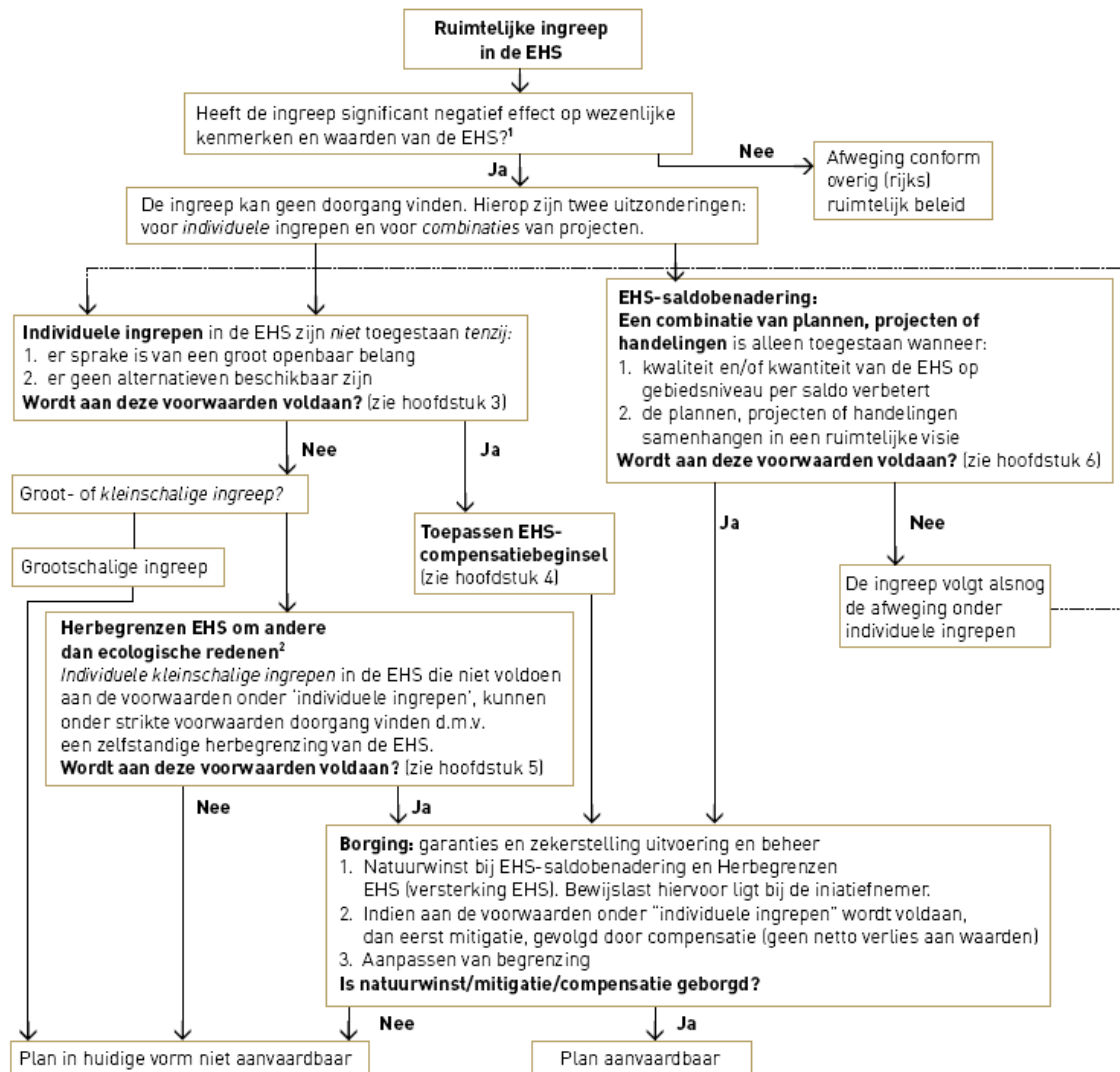
De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

2.3 EHS

De vorming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een concrete uitwerking van De Nota Ruimte (2005) en de Nota Natuur voor mensen, Mensen voor Natuur (2000). Het ruimtelijke beschermingsbeleid voor de EHS is gericht op het instandhouden van kenmerken en waarden die wezenlijk zijn voor behoud, herstel en ontwikkeling van de EHS-gebieden. Ter versterking van de samenhang van de grotere eenheden binnen de EHS worden 'robuuste verbindingen' nader uitgewerkt. Binnen de robuuste verbindingen is naast de functie natuur ook plaats voor functies als recreaties, waterbeheer, landschap en cultuurhistorie.

Binnen EHS gebieden geldt het 'nee, tenzij' principe. Voorgenomen plannen of projecten kunnen slechts dan plaatsvinden, wanneer de wezenlijke kenmerken en waarden niet worden aangetast. Eventuele nadelige gevolgen moeten worden gemitigeerd en resterende schade moet worden gecompenseerd. Indien een voorgenomen ingreep niet voldoet aan de voorwaarden uit het 'nee, tenzij' principe kan de ingreep niet plaatsvinden. Het toetsingskader voor EHS gebieden wordt samengevat in figuur 1.

Figuur 1. Toetsingskader EHS. Bron: Ministerie van LNV & VROM, spelregels EHS

3 METHODIEK

Om na te gaan wat het belang is van het plangebied voor de bij wet beschermde soorten is het volgende stappenplan gevolgd:

Stap 1. Inventarisatie van beschermde soorten en gebieden

Om een goede indruk te krijgen van het voorkomen van beschermde dieren en planten in het plangebied is gebruik gemaakt van de openbare informatie van het Natuurloket en meerdere literatuur- en internet bronnen zoals vermeldt in de literatuurlijst. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV) en verschillende natuurbeschermingsorganisaties. Informatie van het Natuurloket is digitaal (<http://www.natuurloket.nl>) beschikbaar op kilometerhokniveau.

Kilometerhok

De meeste informatie over het voorkomen van planten en dieren is per oppervlakte-eenheid van één vierkante kilometer beschikbaar, deze eenheden worden kilometerhokken genoemd.

De zo verkregen informatie is geïnterpreteerd aan de hand van expert judgement en een veldbezoek. Dit veldbezoek is uitgevoerd op 25 augustus 2009. Het veldbezoek is geen volledige inventarisatie aangezien voor elke soortgroep een eigen methodiek (en geschikt jaargetijde) vereist is. Het veldbezoek is wel geschikt om een indruk te krijgen van aanwezige soorten en habitat.

Stap 2. Vaststelling van de effecten

Om vast te stellen of het project effecten heeft op beschermde flora, fauna en gebieden, is een beknopte beschrijving gemaakt van de activiteiten en de mogelijke effecten hiervan.

Stap 3. Beschrijving van de effecten op beschermde soorten

Door de resultaten van stap 1 en stap 2 te toetsen zijn de effecten van het voorgestelde project op de aanwezige natuurwaarden inzichtelijk gemaakt.

Stap 4. Beschrijving van de effecten op de EHS en Natura 2000-gebieden

Door de karakteristieke waarden van de EHS met stap 2 te toetsen zijn de effecten van het voorgestelde project op de aanwezige karakteristieke van de EHS inzichtelijk gemaakt.

Stap 5. Voorstellen van mitigerende maatregelen

In deze stap zijn voorstellen gedaan om de effecten te mitigeren.

Stap 6. Conclusie

In deze stap wordt bepaald of het waarschijnlijk is dat het project in het licht van de wet- en regelgeving ten aanzien van beschermde soorten en gebieden doorgang kan vinden. Hierbij wordt rekening gehouden met de onder de Flora- en faunawet vastgestelde criteria.

In dit rapport wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke wettelijk beschermde dieren en planten komen voor, of maken gebruik van het plangebied?
- Wat zijn de verwachte effecten van het project op deze beschermde soorten?
- Worden er, als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden, verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten overschreden? Zo ja, voor welke soorten?
- Welke mogelijkheden zijn er om door mitigerende maatregelen effecten op beschermde soorten te voorkomen of beperken?
- Is een ontheffing van de Flora en faunawet vereist?
- Wat is de relatie van het plangebied met de EHS?
- Hoe verhouden de voorgenomen maatregelen zich ten opzichte van de karakteristieke waarden van de EHS?
- Is de gunstige staat van instandhouding van populaties en habitattypen in het geding?

4 INVENTARISATIE HUIDIGE SITUATIE

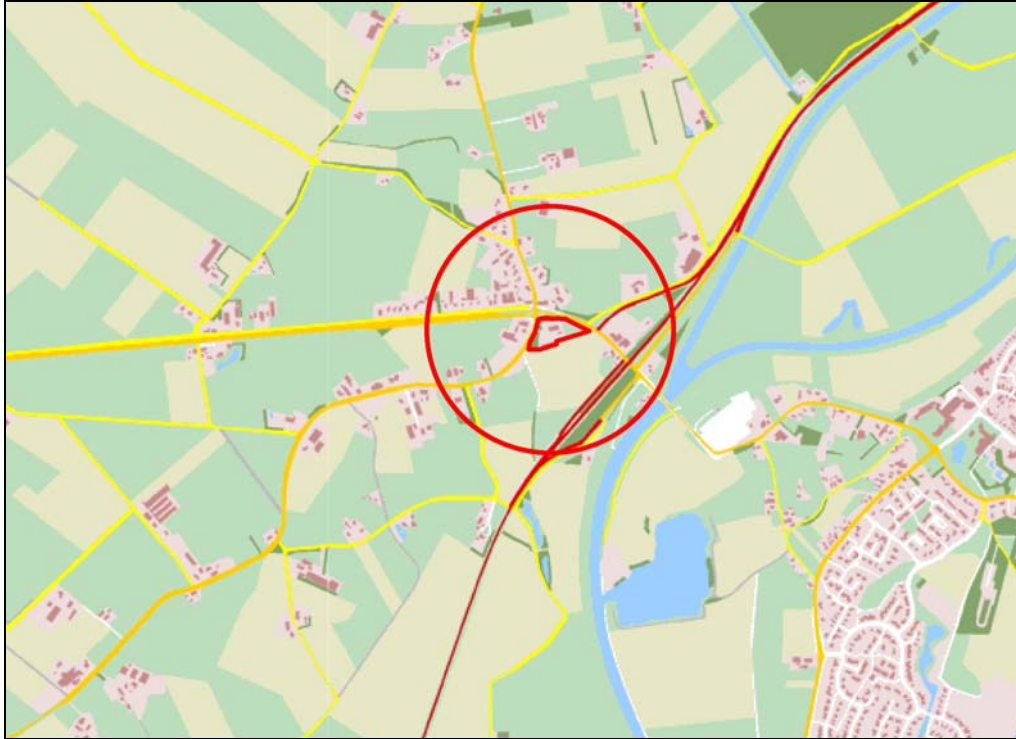
4.1 Beschrijving plangebied

Het project omvat de vestiging van een zorgvoorziening (zorgboerderij) en een bed & breakfast in de deel van een al bestaande boerderij, een vergaderruimte in een kapschuur en een winkeltje in een bakhuis. Daarnaast wordt een minicamping op het perceel gevestigd. Dit alles zal worden gerealiseerd te Ane (ten westen van Gramsbergen). Het plangebied betreft de percelen aan de Vaart 12 te Ane. Figuren 2 en 3 geven de ligging van het plangebied weer en figuur 4 geeft de ligging van de EHS ten opzichte van het plangebied weer. Op deze kaart is te zien dat het plangebied op een afstand van ca. 500 meter ten opzichte van de EHS is gelegen.

Figuur 2. Ligging plangebied

Figuur 3. Ligging plangebied (ingezoomd)

Figuur 4. Ligging EHS met in de rode cirkel het plangebied en donkergroen de EHS

4.2 Inventarisatie beschermde soorten

4.2.1 Informatie van het Natuurloket

In dit hoofdstuk is beschreven, welke beschermde soorten aanwezig (kunnen) zijn binnen de kilometerhokken (240/514) waarbinnen het plangebied is gelegen. Voor de eerste indicatie zijn gegevens van het Natuurloket gebruikt. Deze organisatie maakt gegevens afkomstig van databanken van gespecialiseerde organisaties, zoals RAVON, FLORON, VZZ, SOVON en stichting EIS, toegankelijk. In dit rapport is enkel gebruik gemaakt van de vrij verkrijgbare informatie. Om een betere indruk te krijgen van het mogelijke voorkomen van beschermde soorten in het plangebied zijn ook de naastgelegen kilometerhokken 240/515 en 241/514 meegenomen.

In tabel 1 zijn de aantallen aangetroffen beschermde soorten per kilometerhok weergegeven. Welke soorten het betreft en waar deze soorten precies zijn waargenomen, is niet vermeld. Figuur 5 geeft de ligging van de kilometerhokken weer.

Uit deze gegevens komt naar voren dat er relatief weinig onderzoek is gedaan binnen de betreffende kilometerhokken. Hoewel het gebied slecht onderzocht is, wil dat niet zeggen dat er weinig natuurwaarden te verwachten zijn.

Naar aanleiding van het veldbezoek en bestaande website en literatuur bronnen is een verwachting opgesteld over het voorkomen van beschermde soorten. In de volgende paragrafen wordt dit per soortgroep toegelicht.

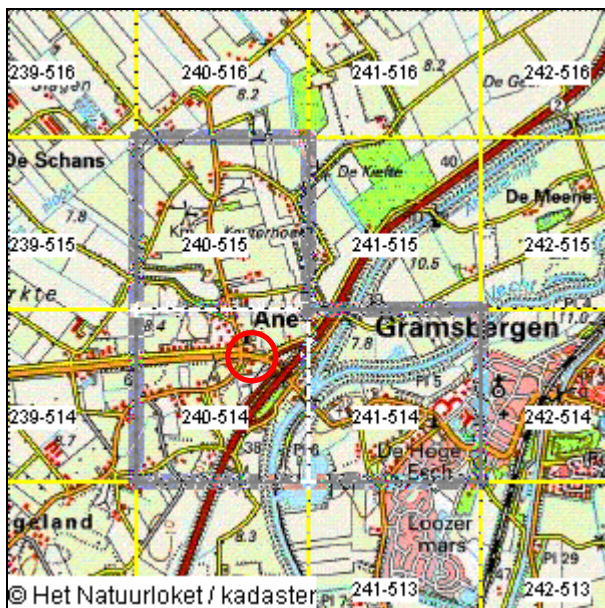
Tabel 1. Gegevens natuurloket met daarin het aantal aangetroffen soorten:

tabel 1 soort/ tabel 2 of 3 soort/ tabel vogel/habitatrichtlijnsoort

Kilometerhokke n binnen het plangebied	Vaatplanten	Zoogdieren	Broedvogels	Watervogels	Reptielen	Amfibieën	Vissen	Dagvlinders	Libellen	Overige diersoorten
240/514	0/0/0/0	10/0/0/1	0/0/1/0	0/0/0/0		0/1/0/1		0/0/0/0	0/0/0/0	0/0/0/0
240/515	0/0/0/0	0/1/0/1	0/0/1/0					0/0/0/0		
241/514	0/0/0/0	0/0/0/0		0/0/0/0				0/0/0/0	0/0/0/0	0/0/0/0

Niet onderzocht	
Slecht onderzocht	
Matig onderzocht	
Redelijk onderzocht	
Goed onderzocht	

Figuur 5. Ligging van de kilometerhokken. In rood de locatie van het plangebied

4.2.2 Vaatplanten

Uit gegevens van het Natuurloket blijkt dat in het kilometerhok waarin het plangebied is gelegen, matig is onderzocht op het vóórkomen van vaatplanten. In dit hok zijn geen algemeen of zwaar beschermde soorten aangetroffen. In de naastgelegen kilometerhokken zijn tevens geen algemeen of zwaar beschermde soorten aangetroffen. Deze kilometerhokken zijn tevens goed en slecht onderzocht op het vóórkomen van planten.

Tijdens de veldbezoeken zijn verschillende plantensoorten aangetroffen. Dit zijn onder andere gewone hoornbloem, bijvoet, herderstasje, brandnetel, teunisbloem, klimop, bastaardwederik, varkensgras, guldenroede, hulst, zevenblad, hondsdrif, paardenbloem, gewone melkdistel, fluitenkruid, duizendblad, lijsterbes en vogelkers. Dit zijn allemaal zeer algemeen voorkomende plantensoorten. Daarnaast zijn er boomsoorten waaronder verschillende coniferen, zilverspar, esdoorn, populier, eik en beuk aangetroffen.

Algemeen en zwaar beschermde soorten (tabel 2 en 3 Ff-wet) zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. De vegetatie bestaat voornamelijk uit voedselrijk grasland, enkele bomenrijen met daaronder brandnetel en bramengroei. Voor zwaar beschermde soorten is het plangebied ongeschikt. Zwaar beschermde soorten (tabel 2 en 3 Ff-wet) worden dan ook niet verwacht.

4.2.3 Zoogdieren

Uit gegevens van het Natuurloket blijkt dat het kilometerhok waarin het plangebied is gelegen en het naastgelegen kilometerhok slecht zijn onderzocht op zoogdieren. Er zijn meerdere algemeen en zwaar beschermde zoogdieren aangetroffen. Waarschijnlijk gaat het hier om meerdere vleermuissoorten (zwaar beschermd), steenmarter

(zwaar beschermd), veldspitsmuis (zwaar beschermd) en algemeen beschermde soorten als verschillende muizensoorten, konijn en egel.

De soortgroep 'zoogdieren' wordt hier opgesplitst in vleermuizen en grondgebonden zoogdieren.

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd. Uit gegevens van het natuurloket blijkt dat in het kilometerhok waarin het plangebied gelegen en het naast gelegen kilometerhok zwaar beschermde soorten zijn aangetroffen.

De Atlas van de Nederlandse vleermuizen laat zien dat er waarnemingen uit de omgeving bekend zijn van diverse vleermuissoorten, waaronder de watervleermuis, meervleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis [Limpens *et al.* 1997]. Tijdens het veldbezoek zijn enkele gewone dwergvleermuizen en een laatvlieger in het plangebied aangetroffen. De meeste exemplaren vlogen snel door maar twee gewone dwergvleermuizen bleven eventjes foerageren langs de bosrand.

Gezien de omgeving (het plangebied is onderdeel van een grote strook houtwallen) maakt het plangebied waarschijnlijk onderdeel van een foerageergebied en/of vliegzone van bovengenoemde vleermuizen.

Tijdens het veldbezoek zijn meerdere gaten en spleten in de aanwezige bomen aangetroffen. Mogelijk maken meerdere vleermuizen hier gebruik van als verblijfplaats. De kapschuur, boerderij en het gebouwtje worden niet geschikt geacht als verblijfplaats omdat het te tochtig is (kapschuur) en weinig geschikt zijn voor verblijfplaatsen. Daarnaast is er tijdens het veldbezoek 's nachts geen enkele vleermuis rond het huis aangetroffen.

Grondgebonden zoogdieren

Uit gegevens van het natuurloket blijkt dat in het kilometerhok waarin het plangebied is gelegen en in de naastgelegen kilometerhokken meerdere algemeen en zwaar beschermde soorten zijn aangetroffen. De zwaar beschermde soorten betreffen naar alle waarschijnlijkheid vleermuizen (zie boven), steenmarter en veldspitsmuis. De algemeen beschermde soorten betreffen naar alle waarschijnlijk verschillende muizensoorten, konijn en egel.

Het habitat (kleinschalig, veel oude schuren, heggen, bosjes, groenstroken en heggen) is geschikt voor de steenmarter. Tijdens het veldbezoek zijn in de boerderij op één plek afgebeten veren gevonden. Dit is naar alle waarschijnlijkheid door een steenmarter gedaan. Sporen en uitwerpselen zijn niet gevonden. Daarnaast zijn er geen moeilijk te inspecteren ruimtes zoals een spouwmuur, ruimtes tussen de dakbedekking en weggetimmerde hoeken en gaten in de deel van de boerderij gevonden. Mede omdat er niet veel prooiresten, geen uitwerpselen zijn gevonden en geen bovengenoemde locaties zijn gevonden wordt verwacht dat de steenmarter het gebouw niet gebruikt als vaste rust- of verblijfplaats.

Uit 'De Zoogdieren van Overijssel' [Bode et al. 1999] blijkt de veldspitsmuis in de nabije omgeving voor te komen. De veldspitsmuis is gebonden aan kleinschalig agrarisch cultuurlandschap dat niet te intensief beheerd wordt. Hij komt voor in overgangsvegetaties, lintvormige landschapselementen en opgaande kruidenvegetaties. En ook in aanliggende, braakliggende of niet begraasde kruidenvegetaties, zoals boomgaarden, kan de soort worden aangetroffen. In gebouwen komt hij zelden voor [zoogdierenvereniging, 2009]. In het plangebied is nauwelijks ruigte aanwezig maar enkele kort gemaaid gras. Veldspitsmuizen worden dan ook niet verwacht.

Gezien het habitat en de ligging (in het westen van Nederland) worden andere zwaar beschermde grondgebonden soorten niet verwacht.

4.2.4 Vogels

Broedvogels

Uit gegevens van het Natuurloket blijkt dat het kilometerhok waarin het plangebied is gelegen slecht is onderzocht op broedvogels. Hier is één broedvogel aangetroffen. De naastgelegen kilometerhokken zijn tevens slecht onderzocht. In beide hokken is één broedvogel aangetroffen.

Uit het veldbezoek blijkt dat er genoeg nestgelegenheden zijn voor verschillende soorten algemene broedvogels. Tijdens het veldbezoek zijn er soorten als koolmees, boomkruiper en grote bonte specht aangetroffen. Iedere broedende vogelsoort is beschermd en mag niet verstoord worden.

Jaarrond beschermende nesten

Verspreid over het plangebied zijn meerdere oude bomen aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn in deze bomen en andere kleine bomen geen jaarrond beschermde nesten (die onder de bescherming van artikel 11, behorend tot de erkende vaste verblijfplaatsen van uilen, spechten of roofvogels vallen) aangetroffen. Wel is de grote bonte specht aangetroffen. Tevens wordt de kapschuur gebruikt door een kerkuil. Deze kerkuil is voornamelijk in de winter aanwezig. In de zomer is de vogel afwezig. Daarnaast is er in de kapschuur geen geschikte broedplaats aanwezig voor deze soort. Vaste verblijfplaatsen van uilen en roofvogels worden niet verwacht. Mogelijk broedt de grote bonte specht wel in het plangebied, vooral omdat er relatief veel oude bomen in het plangebied aanwezig zijn.

Watervogels

Uit gegevens van het Natuurloket blijkt dat het kilometerhok waarin het plangebied is gelegen redelijk en het naastgelegen kilometerhok goed zijn onderzocht op watervogels. Hier zijn geen watervogels aangetroffen.

Tijdens het veldbezoek zijn geen watervogels aangetroffen.

4.2.5 Amfibieën

Uit gegevens van het Natuurloket blijkt dat het kilometerhok waarin het plangebied is gelegen slecht en het naastliggende kilometerhok niet zijn onderzocht op het voorkomen van amfibieën. In het onderzochte kilometerhok is één zwaar beschermde amfibieënsoort aangetroffen.

Uit verspreidingkaartjes van RAVON blijkt dat algemeen beschermde soorten als gewone pad, bruine kikker, middelste groene kikker en kleine watersalamander in of rond het plangebied voorkomen. Daarnaast is de zwaar beschermde poelkikker in de omgeving aangetroffen. Andere zwaar beschermde soorten amfibieën komen volgens de gegevens van RAVON niet voor en worden dan ook niet verwacht.

De hierboven genoemde algemeen beschermde soorten stellen geen hoge eisen aan hun habitat. De zwaar beschermde poelkikker echter wel. Zo is de poelkikker een kritische soort die houdt van voedselarm, schoon water. Hij heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden, in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden en in uiterwaarden.

In het plangebied is geen water aanwezig. Er is dus geen geschikt habitat aanwezig voor zwaar beschermde soorten als de poelkikker. Waarschijnlijk maken soorten die minder gebonden zijn aan water, zoals bruine kikker en gewone pad, wel gebruik van het plangebied.

4.2.6 Reptielen

Uit gegevens van het Natuurloket blijkt dat het kilometerhok waarin het plangebied is gelegen en het naastgelegen kilometerhok niet zijn onderzocht op het voorkomen van reptielen.

Uit verspreidingkaartjes van RAVON blijkt tevens dat in en/of rond het plangebied geen beschermde reptielen voorkomen. De meeste reptielen houden van heide en veengebieden. Dit is niet aanwezig in het plangebied. Algemeen en zwaar beschermde soorten worden dan ook niet verwacht.

4.2.7 Vissen

In het plangebied bevindt zich geen water. Algemeen en zwaar beschermde soorten vissen komen dan ook niet in het plangebied voor.

4.2.8 Dagvlinders

Uit gegevens van het Natuurloket blijkt dat het kilometerhok waarin het plangebied is gelegen matig en het naastgelegen kilometerhok slecht is onderzocht op het voorkomen van dagvlinders. Er zijn geen algemeen of zwaar beschermde soorten aangetroffen.

Beschermde dagvlinders zijn gebonden aan hun waardplanten. Deze waardplanten stellen zeer specifieke eisen aan hun habitat en komen voor op habitats als hoogveen en schrale graslanden. Deze habitats zijn niet aanwezig in het plangebied. Gezien het habitat is dus niet te verwachten dat beschermde dagvlinders gebruik maken van het plangebied.

4.2.9 Libellen

Uit gegevens van het Natuurloket blijkt dat het kilometerhok waarbinnen het plangebied is gelegen goed en het naastgelegen kilometerhok matig en niet zijn onderzocht op het voorkomen van libellen. Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen.

Beschermde libellen zijn afhankelijk van goed ontwikkelde waterpartijen met een goede waterkwaliteit. Tijdens het veldbezoek is een dergelijk habitat niet waargenomen. Beschermde libellen worden dan ook niet verwacht in het plangebied.

4.2.10 Overige diersoorten

Uit gegevens van het natuurloket blijkt dat het kilometerhok waarbinnen het plangebied is gelegen en het naastgelegen kilometerhok slecht en niet zijn onderzocht op het voorkomen van overige beschermde soorten zoals weekdieren en geleedpotigen. In het naastgelegen kilometerhok is één algemeen beschermde soort aangetroffen. Gezien de bosrijke omgeving gaat hier mogelijk om een mierensoort. Het plangebied zelf is niet bosrijk waardoor niet verwacht wordt dat deze soort in het plangebied voorkomt.

Zwaar beschermde soorten insecten of weekdieren stellen zeer specifieke eisen aan hun leefgebied zoals helder stromend water of goed ontwikkelde bossen met dood hout. Binnen het plangebied is geen geschikt habitat voor deze soorten aanwezig. Daarnaast zijn er ook geen populaties in de omgeving aanwezig en worden deze dan ook niet verwacht.

4.2.11 Samenvatting

Tabel 2 geeft een samenvatting van het voorkomen van beschermde soorten in het gebied.

Tabel 2. Overzicht van beschermde soorten in het plangebied

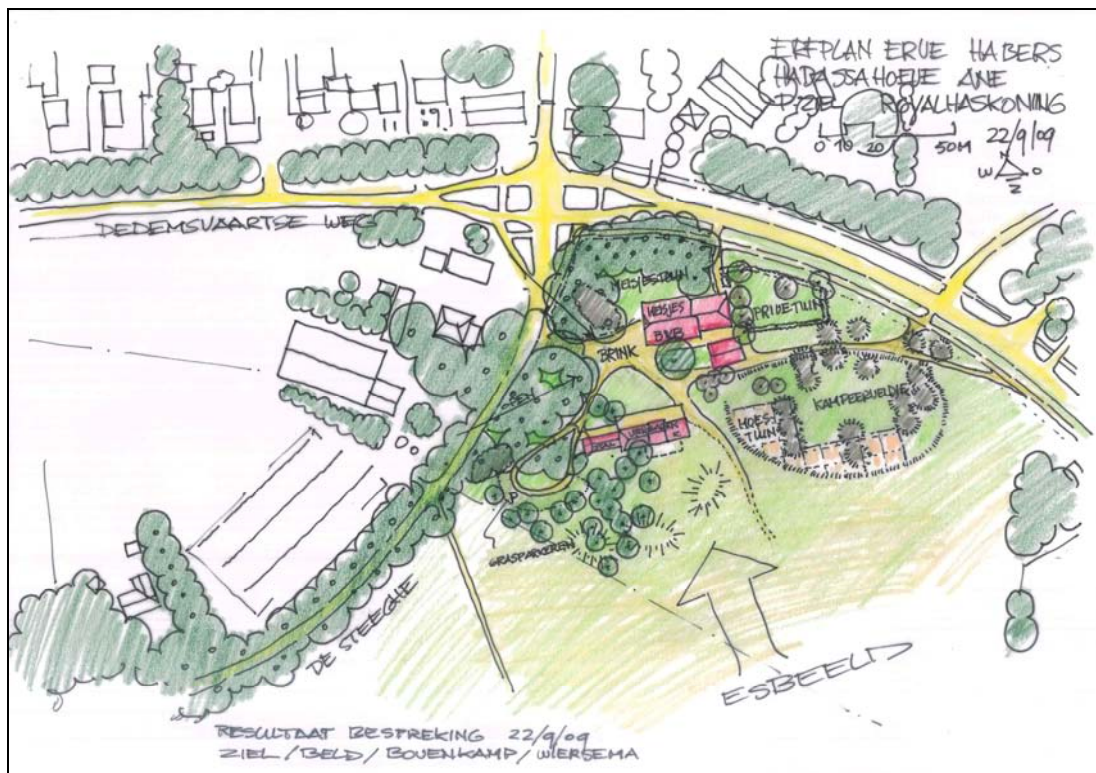
Soortengroep	Verwacht voorkomen in plangebied	Opmerkingen
Vaatplanten	Nee	Geen geschikt habitat aanwezig
Grondgebonden zoogdieren	Waarschijnlijk	Algemeen beschermde zoogdieren zoals konijn of egel maken waarschijnlijk gebruik van delen van het plangebied. Tevens zijn er sporen van steenmarter tijdens het veldbezoek aangetroffen.
Vleermuizen	Mogelijk	Het plangebied is mogelijk van belang als foerageergebied of vliegroute voor meerdere vleermuissoorten. Daarnaast zijn er meerdere speten en hopen in de oude bomen aangetroffen die mogelijk dienen als verblijfplaats
Broedvogels	Ja	Geschikt habitat aanwezig
Jaarrond beschermde nesten	Mogelijk	Tijdens het veldbezoek is de grote bonte specht aangetroffen.
Watervogels	Nee	Geen geschikt habitat aanwezig
Amfibieën	Mogelijk	Algemeen beschermde amfibieën maken mogelijk gebruik van het plangebied. Zwaar beschermde soorten worden niet verwacht
Reptielen	Nee	Geen geschikt habitat aanwezig
Vissen	Nee	Geen geschikt habitat aanwezig
Dagvlinders	Nee	Geen geschikt habitat aanwezig
Libellen	Nee	Geen geschikt habitat aanwezig
Overige taxonomische groepen	Nee	Geen geschikt habitat aanwezig

5 VOORGENOMEN PLAN EN MOGELIJKE EFFECTEN

5.1 Beschrijving werkzaamheden

Stichting Hadassa hoeve hebben het voornemen een zorgvoorziening (zorgboerderij) en bed & breakfast in de deel van een al bestaande boerderij, een vergaderruimte in een kapschuur en een winkeltje in een bakhuis te realiseren. Daarnaast wordt er een minicamping gevestigd op het terrein.

Figuur 6. Plannen

De volgende activiteiten zullen plaats gaan vinden:

- Het kappen van meerdere bomen en verwijderen van onderbegroeiing.
- Bouwrijp maken van de grond.
- Verbouwing van boerderij, bakhuis en vernieuwen kapschuur.

5.2 Mogelijke effecten

Deze ecoscan heeft uitsluitend betrekking op de hierboven beschreven werkzaamheden. Eventuele overige ontwikkelingen en plannen worden in deze toetsing niet meegenomen. De effecten van de werkzaamheden kunnen onderverdeeld worden in effecten tijdens de aanlegfase en effecten die betrekking hebben op de gebruiksfase.

Aanlegfase

De effecten gedurende de uitvoering van de werkzaamheden betreffen de volgende tijdelijke effecten:

- Tijdelijke toename aanwezigheid van mensen en machines tijdens bouwwerkzaamheden.
- Tijdelijke toename zwaar verkeer door bouwactiviteiten.
- Tijdelijke toename van licht, geluid en trillingen.

Gebruiksfase

De effecten gedurende de gebruiksfase betreffen de volgende permanente effecten in het plangebied:

- Kleine toename van de aanwezigheid van mensen en verkeer (toename geluid- en licht verstooring, trillingen, betreding).
- Kleine afname leefgebied voor meerdere soorten.

6 EFFECTBESCHRIJVING

Dit hoofdstuk geeft een beschrijving van de effecten van de werkzaamheden beschreven in hoofdstuk 5 op de soorten en gebieden genoemd in hoofdstuk 4. Hierbij wordt in paragraaf 6.1 invulling gegeven aan de Flora- en faunawet en in paragraaf 6.2 aan de effecten op de EHS.

Voor soorten van tabel 3 van de Flora- en faunawet wordt getoetst aan de instandhouding van de lokale populatie. In geval van soorten van tabel 3 mogen er ook geen andere, meer geschikte, alternatieven voor handen zijn. Voor soorten van tabel 2 van de Flora- en faunawet wordt getoetst aan de gunstige staat van instandhouding van de populatie op landelijk niveau. Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling (met uitzondering van artikel 13), maar voor deze soorten zijn mogelijk op grond van de zorgplicht aanvullende maatregelen noodzakelijk. Hieronder worden de effecten per soortgroep inzichtelijk gemaakt.

6.1 Effecten op soorten

6.1.1 Vaatplanten

Er worden geen algemeen en zwaar beschermde vaatplanten verwacht. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden met betrekking tot vaatplanten.

Een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet vereist.

6.1.2 Zoogdieren

Vleermuizen

- Toename van geluid, trillingen en licht verstoring
Vleermuizen zijn niet bijzonder gevoelig voor beweging en geluid. Wel worden ze mogelijk verstoord door lichtuitstraling 's nachts. Er wordt vanuit gegaan dat de aanlegwerkzaamheden overdag plaatsvinden. Wanneer dit het geval is kunnen de vleermuizen 's nachts normaal foerageren. Indien een deel van de werkzaamheden desondanks 's nachts uitgevoerd wordt waarbij verlichting wordt gebruikt dient voorafgaand aan de werkzaamheden aanvullend vleermuisonderzoek naar vliegroutes plaats te vinden.

Gedurende de gebruiksfase zal er sprake van een toename van de verlichting zijn. Deze uitstraling kan een effect hebben op de mogelijk aanwezige vlieg- en foerageerroute. Deze effecten kunnen voorkomen worden. Er dient gebruik te worden gemaakt van punt- en bronverlichting met zo min mogelijk uitstraling. De verlichting moet dus goed gericht te zijn door bijvoorbeeld het gebruik van speciale lampen die het licht zoveel mogelijk naar de grond richten.

- Het kappen van bomen en het slopen van gebouwen
In de te kappen bomen bevinden zich geen spleten en gaten waarin vleermuizen aanwezig kunnen zijn. Daarnaast kunnen de bomen gebruikt worden als vlieg- of foerageerroute. Er zullen enkel een paar bomen verdwijnen waardoor de lijnvormige

elementen die vleermuizen op vliegroute gebruiken niet worden onderbroken en deze zo niet aangetast wordt.

Grondgebonden zoogdieren

Naar alle waarschijnlijkheid wordt het plangebied soms gebruikt door steenmarter. Vaste verblijf- en rustplaatsen worden niet verwacht. Wel dienen de werkzaamheden buiten het seizoen dat een steenmarter (kleine) jongen heeft (half maart tot begin juli) te worden verricht.

Daarnaast kan niet worden uitgesloten dat door de werkzaamheden individuen van algemeen beschermde zoogdieren als muizensoorten en konijn worden verstoord of gedood. Tevens wordt het plangebied minder geschikt als leefgebied. In de nabije omgeving zijn echter voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig. Tevens geldt voor algemeen beschermde soorten van tabel 1 een algemene vrijstelling voor dit soort werkzaamheden.

Een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet vereist.

6.1.3 Vogels

Broedvogels

Algemene broedvogels maken zeker gebruik van het plangebied. De aanwezige broedvogels zullen (indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaatsvinden) tijdens activiteiten door de aanwezigheid van mensen en door het geluid verstoord worden. Door het verwijderen van de bomen in het broedseizoen kunnen nesten van vogels vernield worden of jongen gedood.

Alle broedvogels zijn beschermd middels de Flora- en faunawet. Voor verstoring van broedvogels (overtreding artikel 11) wordt geen ontheffing verleend. De werkzaamheden dienen óf buiten het broedseizoen (indicatief tussen 15 maart en 15 augustus) te worden uitgevoerd om zo verstoring van broedvogels te voorkomen of vóór het broedseizoen te worden begonnen en continu te worden doorgezet waardoor de huidige broedlocaties ongeschikt zijn en vogels op zoek gaan naar andere broedplaatsen in de omgeving. In de directe omgeving van het plangebied zijn hiervoor voldoende alternatieven aanwezig. Indien vlak voor het broedseizoen wordt gestart moet het plangebied gecontroleerd worden op de aanwezigheid van broedvogels.

De verbodsbepalingen van artikel 11 beperken zich ten aanzien van vogels alleen tot de plaatsen waar gebroed wordt (nesten en holen) inclusief hun functionele omgeving, uitsluitend tijdens die periode dat gebroed wordt. Dit artikel biedt geen bescherming voor plekken waar soorten jaarlijks terugkeren om te broeden, maar daarvoor steeds een ander nest gebruiken.

Jaarrond beschermende nesten

Nesten die jaarrond gebruikt worden of nesten die elk jaar opnieuw gebruikt worden zijn beschermd middels artikel 11². Vaste rust- en verblijfplaatsen van niet-broedende vogels vallen niet onder de bescherming van dit artikel, mits niet behorend tot de erkende vaste verblijfplaatsen van uilen, spechten of roofvogels. Uiteraard blijft de zorgplicht ook ten aanzien van niet-broedvogels van kracht.

In het plangebied zijn mogelijk verblijfplaatsen van grote bonte specht aanwezig. In de te kappen bomen zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. Daarnaast zijn in het plangebied geen verblijfplaatsen van uilen, roofvogels en andere jaarrond beschermde soorten aangetroffen.

Een ontheffing van de Flora- en faunawet is op basis van de huidige informatie niet vereist.

Watervogels

Met betrekking tot watervogels betekent artikel 11 in de praktijk dat de vogels altijd de ruimte moeten krijgen om de verstoring te kunnen ontvluchten, waarbij ze terecht moeten kunnen in geschikt habitat van vergelijkbare kwaliteit. Er is geen geschikt habitat (water) aanwezig. Er wordt dus geen verbodsbepaling overtreden.

6.1.4 Amfibieën

Naar verwachting maken algemeen beschermde amfibieën gebruik van het plangebied. Voor algemeen beschermde amfibieën van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling voor dit soort werkzaamheden. Zwaar beschermde soorten worden niet verwacht.

Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet vereist.

6.1.5 Overige soortgroepen

In het plangebied worden geen algemeen of zwaarder beschermde soorten van de overige soortgroepen (reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, weekdieren of geleedpotigen) verwacht. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden met betrekking tot alle overige soortgroepen.

Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is niet vereist.

6.1.6 Samenvatting effecten

Bovenstaande effecten zijn samengevat in tabel 3. Mitigerende maatregelen worden besproken in hoofdstuk 7.

---

² Het ministerie van LNV (LNV, 2006) verstaat hieronder nesten van Kerkuil, Steenuil, Bosuil, Groene specht, Zwarte specht, Grote bonte specht, nesten van in bomen broedende roofvogels en de Ransuil. Deze lijst is nog niet definitief vastgesteld en kan nog aan wijzigingen onderhevig zijn.

Tabel 3. Samenvatting

Soortgroep	Overtreding verbodsbepaling	Mitigeren mogelijk	Effecten na mitigeren	Ontheffing nodig
Vaatplanten	Nee	-	-	Nee
Grondgebonden zoogdieren	Nee	-	-	Nee
Vleermuizen	Nee	-	-	Nee
Broedvogels	Ja ³	Ja	Nee	Nee
Jaarrond beschermende nesten	Nee	-	-	Nee
Watervogels	Nee	-	-	Nee
Amfibieën	Nee	-	-	Nee
Overige soortgroepen	Nee	-	-	Nee

6.2 Effecten op de EHS

Op minder dan 500 meter ten noorden van het plangebied is de EHS gelegen. Gezien het habitat (bemest weiland) bestaat de fauna voornamelijk uit weidevogels (bijvoorbeeld Kievit), verschillende zoogdieren als muizensoorten, haas, ree en verschillende vissensoorten.

De werkzaamheden gedurende de aanlegfase en vervolgens de gebruikersfase veroorzaken een verstoring in de vorm van geluid, aanwezigheid van mensen en machines, trillingen en licht. Voor de EHS-gebieden geldt dat de geluidsemissies tijdens de aanlegfase en gebruikersfase naar verwachting gedeeltelijk zullen uitdoven en wegvallen tegen het achtergrondgeluid van de N34 welke tussen het plangebied en de EHS is gelegen. Naar verwachting komen de karakteristieke waarden van de EHS niet in gevaar.

³ Mits de werkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen.

7 MITIGERENDE MAATREGELEN

In dit hoofdstuk worden mogelijke mitigerende maatregelen besproken die eventuele negatieve effecten van bepaalde typen verstoring kunnen voorkomen of beperken. Het gaat hierbij om verstoring door geluid, trillingen en licht. De mitigerende maatregelen worden behandeld voor (1) Flora- en faunawetsoorten en (2) en EHS gebieden. De effectiviteit van deze maatregelen hangt af van welke soorten daadwerkelijk in de plangebieden voorkomen.

Tabel 4. Mitigerende maatregelen per soort

Soortgroep	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren	<ul style="list-style-type: none"> De werkzaamheden buiten het seizoen dat een steenmarter (kleine) jongen heeft (half maart tot begin juli) uitvoeren.
Vleermuizen	<ul style="list-style-type: none"> In de gebruikersfase gebruik maken van punt en bron verlichting met zo min mogelijk uitstraling.
Vogels	<ul style="list-style-type: none"> Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren, de werkzaamheden voor het broedseizoen starten en continu uit te voeren of het gebied voor het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedvogels. Wanneer er vlak voor het broedseizoen wordt begonnen het plangebied controleren op broedvogels.

Naast de in tabel 4 omschreven noodzakelijk maatregelen dient in het kader van de zorgplicht de volgende algemene maatregel in acht te worden genomen:

- De periode met overlast zo veel mogelijk beperken. Het concentreren van werkzaamheden in de tijd beperkt de schade aan flora en fauna.
- Beperken van het werkgebied. Het concentreren van de werkzaamheden op één werkgebied beperkt de schade aan flora en fauna.

Daarnaast is in tabel 5 weergegeven in welke periode de werkzaamheden het best uitgevoerd kunnen worden in verband met het broedseizoen.

Tabel 5. Geschikte perioden voor uitvoeren van werkzaamheden. Periodes zijn indicatief

Soortgroep	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Broedvogels												

Toelichting

Rood	Ontheffing wordt niet verleend. Indien voorafgaand aan het broedseizoen wordt gestart is het (met betrekking tot broedvogel) mogelijk door te werken in het broedseizoen.
Groen	Optimale periode voor werkzaamheden.

8 CONCLUSIES

8.1 Flora- en faunawet

- Hoewel er voor het plangebied relatief weinig informatie beschikbaar is op het Natuurloket, kon in de meeste gevallen voldoende relevante informatie worden afgeleid uit de aanwezige habitats om een inschatting te kunnen maken van het belang van het plangebied voor beschermde soorten.
- De werkzaamheden zijn te classificeren als Ruimtelijke Ontwikkeling.
- Voor vaatplanten, watervogels, zwaar beschermde amfibieën soorten (tabel 2 en 3), reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en overige taxonomische groepen is het gebied niet geschikt. Deze soorten worden dan ook niet verwacht.
- Algemeen beschermde amfibieën en algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren worden wel verwacht. Voor algemeen beschermde dieren van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling voor dit soort werkzaamheden.
- Verblijfplaatsen, foerageer- en vliegroutes van vleermuizen worden wel verwacht maar er zullen geen effecten optreden omdat enkel een paar bomen verwijderd worden en hierin geen verblijfplaatsen aanwezig zijn.
- Het plangebied is wel van belang voor enkele zwaardere beschermde soorten, namelijk voor meerdere soorten broedvogels. Door de Werkzaamheden (als het verwijderen van de ondergroei) buiten het broedseizoen (half maart – half juli) uit te voeren, de werkzaamheden voor het broedseizoen te starten en continu uit te voeren of het gebied voor het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedvogels kunnen negatieve effecten worden voorkomen. Wanneer er vlak voor het broedseizoen wordt begonnen dient plangebied gecontroleerd te worden op broedvogels.
- In het plangebied zijn sporen van steenmarter gevonden. Vaste rust- of verblijfplaatsen van deze zwaar beschermde soort worden niet verwacht. Andere zwaar beschermde soorten worden tevens niet verwacht.
- Voor een aantal soortgroepen en activiteiten kunnen effecten worden voorkomen of beperkt door middel van mitigerende maatregelen.

8.2 EHS

- Er vinden geen ontwikkelingen plaats binnen de grenzen van de EHS.
- De effecten van licht, geluid, trillingen en aanwezigheid van mensen en machines op de karakteristieke waarden van de EHS zullen minimaal zijn, vooral omdat deze weg zullen vallen tegen het achtergrondgeluid van de N34. Naar verwachting komen de karakteristieke waarden van de EHS tijdens de aanlegfase niet in gevaar.
- De effecten van geluid op de karakteristieke waarden van de EHS zullen tijdens de gebruikersfase minimaal zijn, vooral omdat deze weg zullen vallen tegen het achtergrondgeluid van de N34.
- Naar verwachting komen de karakteristieke waarden van de EHS niet in gevaar.

9 LITERATUUR

- Bode, A.D., Dijkstra, A.J., Hoekstra, B., Hoeve, R. en Zollinger R. (1999). De zoogdieren van Overijssel: Voorkomen, verspreiding en ecologie van de in het wild levende zoogdieren. Waanders Uitgevers Zwolle, in samenwerking met de Zoogdierenwerkgroep Overijssel en Natuur en Milieu Overijssel.
- De Vlinderstichting, EIS, NVL (2008) Brachytron; Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse Libellen, jaargang 11(2), augustus 2008.
- De Vlinderstichting, EIS, NVL (2005) Waarnemingen verslag ongewervelden.
- Kapteijn K. (1995) Vleermuizen in het landschap, Over hun ecologie gedrag en verspreiding; Provincie Noord-Holland, Noordhollandse zoogdierstudiegroep, Het Noordhollands Landschap; Haarlem.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers; (1997) Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding en ecologie; Stichting Vleermuisonderzoek; Utrecht.
- LNV (1998) Flora- en faunawet, Ministerie van LNV, Den Haag.

Websites

- Natuurloket (2009) <http://www.natuurloket.nl>, augustus 2009.
- RAVON (2009) <http://www.ravon.nl>, augustus 2009.
- Waarneming.nl (2009) [waarneming.nl](http://www.waarneming.nl), augustus 2009.
- Zoogdierenvereniging, (2009), <http://www.zoogdierveniging.nl/node/496>, augustus 2009.